

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

3 Feudum quid sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Feudorum varia genera & diuersa.

CAPVT II.

INNUMERAS Iurisconsulti Feudorum species enumerant, tot videlicet, quot solent esse pactioes in feudis apponitur. Ego tamen doctrinæ causa, earum aliquas recensabo.

Feudum igitur multiplex est. Nam aut propriè, aut impropriè dicitur feudum: propriè est, quod impliciter pure, & directo conceditur, nulla temporis, aut certi obsequii, officii, siue seruitii, vt dicunt, determinatione, §. penultimo & ultimo tit. Quid sit inuestitura lib. 2. Feudo. & tit. Quibus modis feudum constitui potest. cap. 1. lib. 2. Feudo.

Feudum impropriè censetur, quod ad certum officium, vel obsequium est ex pacto concessum, §. ult. tit. Quid sit inuestitura lib. 2. Feudo. talia feuda sunt, quæ certis temporibus, locisque certum debent officium, vt aduentanti in oppidum regi, vel in prouinciam, mensam apparare, apponere feracula, aquam suppeditare lauandis manibus, ignem absque fumo struere, alseruare niuem in æstate, ensem præ ferre, coronam regiam puluino aurato impolitam manibus tenere, domum, vel certam quampiam arcem custodire: quod dicitur feudum Guardie, hoc est, custodiæ: vel res Principis gubernare & procurare, quod dicitur feudum Castaldie, hoc est, procurationis.

Secundò, feudum vel est Regale, vel non Regale. Regale est, quod ab Imperatore, vel Romano Pontifice, vel à Rege, vel à Principe, qui superiore non agnoscit, conceditur, habens, præter simplicem iurisdictionem, dignitatis nomen, & ius, quod Titulum vocant, videlicet, Ducatus, Marchionatus, Comitatus, & cætera id genus beneficia, cap. 1. tit. Quis dicatur Dux, lib. 2. Feudo. Feudum non Regale est, quod in his dignitatibus, vel eminentiis affert, siue à Principe ipso, siue ab inferioribus, vt plerumque fit, constituitur, cap. 1. tit. De iis, qui feudum dare possunt lib. 2. Feudorum.

Tertiò, feudum aliud est nobile aliud ignobile. Nobile habetur, quod suum possessorem, siue accipientis personam vel nobilem facit, vel si prius fuerat, nobilem ostendit: vt eum ab Imperatore, vel à Rege conceditur, cap. 1. tit. Quis dicatur Dux, lib. 2. Feudo. Ignobile feudum est, quod à plebe, vel priuatis hominibus concedi solet. Item dicitur dari à minoribus Valuatoribus, hoc est, plebeis, quasi ad valuas stantibus. cap. 1. tit. De iis, qui feudum dare possunt, lib. 2. Feudo.

Quartò, feudum aut est Ecclesiasticum, aut seculare. Ecclesiasticum est, quod vel Ecclesia dat alteri, vel ipsa accipit ab alio, vel quod in Clericum confertur, vel quod clericus, vt clericus concedit, cap. 1. tit. De iis, qui feudum dare possunt, lib. 2. Feudo. Seclulare feudum est, quod à civili Principe, vel à quolibet alio laico accipitur, cap. 1. §. Marchio, tit. De iis, qui feudum dare possunt.

Quintò, feudum, aliud est Reale, aliud Personale, reale est, quod ad hæredes iure transit, tum Domini, tum beneficiarii, cap. 1. tit. De iis, qui feudum dare possunt lib. 2. Feudo. Personale dupliciter est, vno modo, quia ad hæredes accipientis non transmittitur, quamuis dantis possessores obliget: cuiusmodi est, quod conceditur alicui causa pacis tuendæ, aut territorii custodiendæ, vel arcis, vel domus, quod (vt supra diximus) feudum guardie nominatur. Tale etiã est, quod datur causa procurandæ, vel gubernandæ rei Principis, quod feudum castaldie vocatur, cap. 1. tit. De feudo guardie, lib. 2. Feudo. Altero modo feudum personale censetur, quod neque ad dantis, neque ad accipientis hæredes pertinet, vt solidata cap. 1. tit. Quis dicatur Dux, lib. 2. Feudo. solidata dicitur Longobardicæ pensio solidorum.

Sextò, feudum aut est masculinum, quod tantum ad mares pertinet: aut femininum, quod feminis etiam ex pacto conceditur, §. Filiam de successu feudis, lib. 2. Feudo. &

§. Hoc quoque, tit. De iis, qui feudum dare possunt, eodem libro.

Septimò, feudum aut est Antiquum, aut Paternum, aut Nouum: Antiquum est, quod Maiores communis agnationis supra quartum gradum habuerunt. Paternum feudum est, quod parentes, siue progenitores vique ad quartum gradum tenuerunt, veluti auus, proauus, abauus, atauus, nam tritauius, & reliqui superiores Maiores appellantur, & feudum, quod illi acquisierunt, non paternum nominatur. Nouum verò feudum vocatur, quod cepit in persona beneficiarii, neque ad eum peruenit ex successione, cap. 1. de successu, tit. de successione feudis, libro 1. feudorum: est item maternum feudum, quod à femina cognationis capite descendit, cap. 1. tit. de feudo femina lib. 2. Feudo.

Octauò, feudum aut diuidi non potest, quod ideo dicitur indiuiduum, aut est diuisionum, quod diuisionem admittit. Indiuiduum feudum est Regnum, Ducatus, Marchionatus, Comitatus, & cætera, quæ dignitatem habent, reliqua verò feuda diuisionem admittunt.

Nonò, feudum aut est arctioris fidelitatis, & obsequii, aut simplicis fidelitatis, & obsequii. Is tenet feudum primum, qui in verba Domini iurauit. Is tenet feudum secundum, qui rem in feudum accipit, promittens, non iurans, fidelitatem & obsequium.

Decimò, feudum aut dicitur Ligium, aut non ligium. Ligium est, cum quis iurat se Domino fidelem futurum contra omnem hominem, nullo excepto. Non ligium est, quando in iure iurando is, qui iurat fidelitatem, excipit in premissum Dominum, veluti si iures te Duci futurum fidelem in omnibus, exceptis iis, quæ ad imperatorem, vel Regem, vel principem pertinent. Denique si feudum datur ex pacto, vt ad annum duret, dicitur Annale: Vt transeat ad hæredes, dicitur Hereditarium: si pecunia sit empti, dicitur emptium.

Sciendum est varias esse consuetudines in feudis: nam alie sunt in Germania, alie in Francia, alie in Italia: & in Italia alie sunt in Ducatu Mediolanensi, alie in Regno Neapolitano. Et hinc est, vt Autores, qui de feudis agunt, varias sententias sequantur, nam alii scriptores sunt Germani, alii Galli, alii Itali, Medionanenses, aut Neapolitani.

Quid sit Feudum.

CAPVT III.

PRIMO queritur, quot, & quæ ad feudi naturam pertineant? Pertinent hæc: quæ sequuntur.

Primò, Dominus retinet sibi rectum dominium, & proprietatem, cap. 1. tit. In quibus causis feudum amittitur. In lib. 2. feudorum.

Secundò vile dominium transit ad eum, qui rem in feudum accipit, & propterea ille habet actionem vindicandi rem quasi dominus alioqui vindicare non posset, iuxta id quod habetur in l. Quintus ff. de auro, & argento legato.

Tertiò: Dominus habet civilem possessionem: is verò, cui data est res in feudum, naturaliter possidet, quia penes dominum manet proprietatis, & directum dominium rei.

Quartò, feudum solum consistit in rebus soli, & rebus immobilibus, vel quæ pro immobilibus habentur.

Quintò, si qui feudum accipit, Domino consuetum obsequium non præstat, feudi ius amittit, & à feudo repellitur.

Sextò, sine domini voluntate feudum alienari non potest.

Septimò, Feudum, quando simpliciter datur, in perpetuum datur, non ad tempus, nisi id in pacto exprimitur.

Octa-

Octavo, Dominus ei, qui rem in feudum accipit, tradit possessionem.

Secundo quaeritur, quot ex praedictis pertineant ad substantiam feudi, sine quibus feudum esse non possit? Respondeo, duo tantum, videlicet, ut in feudum data sit res soli, vel immobilis, vel quae talis habeatur, & is, qui rem accipit in feudum, fidelitatem & obsequium Domino promittat: & hinc fit, ut directum dominium maneat penes Dominum, & utile transeat in beneficiarium.

Reliqua sunt in feudo praeternaturalia: quae sicut in aliis contractibus, salva feudi substantia, conditionis mutantur, ut si in haeredes non transmittatur ex pacto, ita ut dicatur feudum personale: vel si annum tantum duret: vel ad aliud certum tempus, & dicatur annuum, & temporarium: vel ut ad haeredes transferatur, & dicatur hereditarium: vel ut transeat ad foeminas, & dicatur foemininum, vel si officium, aut debitum obsequium remittat, vel fidelitatis sacramentum, siue iurandum, ita ut sic feudum immune & liberum: denique si certa alia pacta apponantur, ut custodia domus, vel arcis, vel territorii: unde dictum est feudum guardiae: vel procuratio rerum, unde vocatur feudum Castaldiae: Castaldus enim est procurator, vel gubernator rerum: vel in singulos annos certa innumerata pecunia, vel in fructibus rei pensio.

Tertio quaeritur, in quoniam feudum differat ab emphyteusi? Differat in multis.

Primo, qui rem in emphyteusim accipit, non debet Domino obsequium personale, sed reale dumtaxat pensionem: ac is qui rem accipit, in feudum simpliciter, & proprie, debet Domino personale obsequium: quamvis etiam aliquando in singulos annos ex pacto, certam pecuniae quantitatem soluat.

Secundo, si fuerit controuersia inter eos, qui rem nomine feudi habent, dominus habet ius cognoscendi, & iudicandi causam: Secus in emphyteusi. Ratio est, quia Dominus feudi, sibi personam eius, qui feudum accipit, obstrinxit, & obligauit, ac proinde in eum iurisdictionem exerceat: ac dominus rei emphyteuticae emphyteutici personam sibi minime deuinxit, nisi ratione rei in emphyteusim datae.

Tertio, sine Domini consensu beneficiarius, siue feudatarius feudum in pignus dare non potest, cum tamen possit rem emphyteoticam emphyteuticarius, ut in hoc eodem libro ostendit, cap. 9. Ratio est, quia qui rem in feudum accipit simpliciter & proprie, solum debet Domino obsequium personale, non aliquam pensionem, in numerata pecunia, vel in fructibus rei consistentem, nisi ex pacto: ac emphyteuticarius debet Domino pensionem ex fructibus rei, & ita potest eam rem in pignus creditori dare, ut is ex ea re fructus percipiat, quibus suum debitum recuperaret.

Quarto, qui rem in feudum simpliciter accipit, nequit absque Domini voluntate feudum alteri dare: & emphyteuticarius ius suum potest alteri donare. Cuius rei ratio haec est, quia beneficiarius, siue feudatarius persona manet Domino obligata: unde feudatarius nequit alterum in sui locum subrogare & supponere: Dominus enim feudatarii personam elegit. An in emphyteusi, res, non persona emphyteuticarij est obstricta Domino.

Quinto, in feudo foemina succedere nequit, nisi fuerit feudum foemininum, aut nisi id expressè actum fuerit. Et personale foemina autem nequit seruire Domino aequè idoneè, ac vir: ac res in emphyteusim datur, ut is qui accipit, eam meliorem efficiat, quod aequè, ac vir potest foemina praestare.

Sexto eadè ratione fit, ut feudatarius nequeat villo modo feudum ad alium transferre: ut potest emphyteuticarius ius suum alteri donare, vel legare, quia feudatarius suam personam domino obligauit, & eius fidem Dominus elegit: ac res in emphyteusim datur, ut melior fiat.

Septimo, feudatarius non cogitur Domino obsequium praestare, nisi exigente Domino: ac emphyteuticarius, tem-

pote constituto debet omnino pensionem Domino solvere, ob eam scilicet causam, quia feudatarius debet Domino personale obsequium: ac hoc praestare non cogitur, nisi indigente & postulante Domino: emphyteuticarius verò debet ad certum diem pensionem Domino: Dies autem pro Domino interpellat, quamuis ipse dominus non peccat.

Ultimo feudatarius potest sine Domini voluntate: scilicet feudo abdicare, ac emphyteuticarius nequit citra Domini rei emphyteuticæ consentum, illam dimittere: propterea quod Dominus feudum in feudum dat alicui, ut de eo bene mereatur, hoc est, studio, & amore conferendi in eum beneficium, ac proinde feudum est in gratiam, & utilitatem feudatarii, ac rem accipit quis in emphyteusim, ut reddat eam meliorem, quod est in bonum & utilitatem Domini. Ergo feudatarius feudum deponere potest sine Domini voluntate: ac emphyteuticarius verò non potest rem emphyteoticam desistere.

Qua res possint in feudum dari.

CAPVT IV.

PRIMO quaeritur, An res aliena in feudum dari queat? Respondeo, in cap. i. tituli de Inuestitu. de re aliena facta lib. 2. Feud. hoc haberi: (si quis sciens rem alienam, dederit in feudum ignorantibus, tunc is, qui accipit, potest agere, ut alia res euadem bonitatis, & aetimationis sibi detur in feudum, cum prima sit euicta. At si quis sciens, rem alienam accepit in feudum, nisi speciali pacto sibi prospexit, agere non potest euicta re.)

Secundo quaeritur, An res alteri obligata possit in feudum dari? Respondeo ex eodem capite, Aut is qui accipit, scit rem obligatam alteri, aut ignorat: si ignorat, potest agere, ut alia res aequè bona, & quae tantuodem valeat, sibi detur: si sciens, non potest agere, nisi speciali pacto sibi cauere.

Tertio quaeritur, An Dominus possit in feudum dare, cum feudum nondum est apertum? Feudum apertum dicitur, quod est vacuum possessore beneficiario: quemadmodum aperta via appellatur, quae in veterem statum redacta est. Feudum igitur, quod adhuc à veteri beneficiario possidetur, non dicitur apertum feudum. Respondeo igitur: Aut Dominus dat in feudum, sub conditione videlicet, si vetus beneficiarius decesserit absque filiis, & nepotibus, & agnatis, ad ipsum feudum vocatis: vel sub conditione, scilicet, quando ipsum feudum ad Dominum iure deuolutum fuerit: Aut dat simpliciter absque vlla conditione. Si primum, tunc contractus subsistit, ut est communis opinio, teste Iulio Claro libro 4. Sententiarum, §. Feudum, q. 14. Si secundum, tunc contractus non valet, etiam si postea vetus beneficiarius absque haerede ad feudum vocato è viuis excesserit: quia tractu temporis non conualescit, quod initio irritum fuit. Sic communis sententia, eodem Iulio Claro teste. Et certe Principes cauere debent, ne deant occasionem optandae, & captandae mortis, concedentes feuda, quae nondum sunt aperta: sicut enim beneficium Ecclesiasticum cum nondum sit possessore vacuum, hoc est, quum non vacet, conferri in alterum nequit, si nec feudum, quod adhuc à veteri beneficiario, siue feudatario possiderit.

Quarto quaeritur, An res incorporales, cuiusmodi sunt seruitutes rerum, vel personarum, & ius exigendi redditum annuum perpetuum, possint in feudum dari? Possunt, quia tales res pro immobilibus habentur, & in eis, quasi possessionem, & quasi dominium esse dicimus. I. Seruitutes qua. ff. De Seruitut. urban. c. 1. Possessores. C. de Feudis patrimonial. lib. 11.

Quinto